Своєї не цурайтеся... І чужому научайтесь,
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ГРУДНЯ, 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 6, 1966 No. 225. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 5-го грудня, 1966

В АМЕРИЦІ

ПЕРЕДВАЧАЮТЬ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН матиме труднощі при схвалюванні нового бюджету на 1968-ий фінансовий рік, який почнеться 1-го липня 1967-го року, без огляду на те, які він сам обмеження в бюджеті поробить. Нова Палатна Комісія Видатків у 89-му Конґресі складається з 34-ох демократів і 16-ох республіканців, а в 90-му Конґресі вона буде складатися з 30-ох демократів і 20-ох республіканців. З нововибраних конґресменів демократів три є консервативного напрямку, а крім того 7 демократів, членів Комісії Видатків є консервативного напрямку, які голосували звичайно разом із республіканцями, тому ліберальним демократам важко буде підтримувати урядові законопроєкти в новому Конґресі.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ПОВІДОМЛЯЄ, що в лютому 1967-го року покличуть до військової служби тільки 10,900 рекрутів, найменше місячне число від березня 1965-го року. Це зменшення не свідчить про те, що зменшується число збройних сил ЗДА. Воно заряджено тому, що треба вможливити перевишкіл 150,000 нових членів армійських резерв і Крайової Ґвардії, які досі не могли вишколюватися, бо було велике число покликуваних до військової служби резервістів. Тепер мають вможливити вишкіл армійських резервістів і членів Крайової Ґвардії, чого від давна домагалися члени Конґресу.

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ В ЛИСТОПАДІ ц.р. виносило 3.7 відсотка, на 0.2 відсотка менше, як в жовтні ц.р. Таке саме число було цього року в місяцях лютому і квітні. Цього року число безробітних в окремих місяцях вагалося між 4 і 3.7 відсотка. Число затруднених в листопаді становило понад 75 мільйонів. В листопаді число затруднених звичайно зменшується на 600,000, а цього року воно збільшилося на 300,000. Комісар статистики в Департаменті Праці заявив, що число затруднених збільшилося тому, що коло 400,000 жінок були затруднені у зв'язку з виборами, що відбулися 8-го листопада.

ВЛАСНИКИ ПРОМИСЛОВИХ КОРПОРАЦІЙ плянують збільшити свої інвестиції в першій половині 1967 року в темпі на половину меншім, як це було в тому самому часі цього року. Департамент Торгівлі і Біржова Комісія звітують, що витрати на інввестиції у великих корпораціях в першій чверті 1967-го року мають збільшитися в річному відношенні на 63.45 більйона дол., а в другій чверті на 64.05 більйона дол. Це буде збільшення на 7.9 відсотка з того, на що були збільшені інвестиції в першій половині цього року. Зменшення висоти інвестицій свідчить про те, що сповільнюється темп збільшення економіки.

ТІЛЬКИ 9 ВІДСОТКІВ РОБІТНИЧИХ СПІЛОК вимагають вписової вкладки від нових членів, які до них вступають, у висоті понад 50 дол. Місячна вкладка до робітничих організацій виносить місячно 5 дол. або і менше від 75 відсотка робітничих організацій на всіх 3,461 робітничу спілку, що були досліджувані Департаментом Праці. Тому неоправдані є нарікання ворогів робітничих організацій на те, що робітничі спілки вимагають завеликих місячних вкладок та дуже великих вступних вкладок при прийнятті до спілки. 81 відсоток робітничих спілок вимагають при вступі нових членів вкладки у висоті 20 дол. або і менше.

У СВІТІ

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ОБРАЛА в минулу п'ятницю 2 грудня 1966 р. 120 голосами, при одному неважному, знову 57-річного бурмійського дипломата У Танта на генерального секретаря ОН з терміном до 31 грудня 1971 року та з платнею 65.000 дол. річно. Коли У Тант увійшов на залю — приявні вчинили йому стоячи овацію, раді, що він прийняв одноголосну рекомендацію Ради Безпеки і погодився залишитися на своєму становищі: він не так будь-чим особливо заслужився для ОН і світу, як — залишившись на своєму пості — позбавив великі держави клопоту з вишуканням нового кандидата, на якого погодились би ЗДА й СССР.

АЛЕКСЕЙ КОСИҐІН ВИКОРИСТАВ СВОЮ ВІЗИТУ В ПАРИЖІ для виголошення різких промов проти „сил фашизму і війни'', які ніби-то відроджуються в Західній Німеччині'' з „давньою безпардонністю й ароґанцією'' та проти ЗДА за війну у В'єтнамі. Косиґін ще раз заявив, що мир у В'єтнамі може наступити тільки на базі „чотирьох пунктів'', що їх проголосили Північний В'єтнам і в'єтконґ та які рівняються практично капітуляції Америки й вільного Південного В'єтнаму перед комуністами. Косиґін піддав під сумнів свою візиту у Вашинґтоні в недалекому майбутньому.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЛЕТУНСТВО ПЕРЕВЕЛО НАД ПІВНІЧНИМ В'ЄТНАМОМ 2 грудня ц. р. могутній налет: 75 джетів - бомбардувальників бомбували парк вантажних авт і склади палива за 5 миль від столиці Ганою. У тому налеті комуністи збили 6 американських джетів із 11 летунами. Наступного дня комуністи острілювали мінометами американську летунську базу в Тансонгут, де стаціоновані к. 300 літаків і 20.000 американського війська.

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУССЕЙН ВИГОЛОСИВ через радіо - телевізію промову до народу, в якій закликав до оборони проти двох зовнішніх ворогів: Ізраїлю та „деяких арабських сусідів'', які, замість з'єднатись у спільному протиізраїльському фронті, насилають проти Йорданії саботажистів, вислуговуючись перед „соціялістичними союзниками''.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ ЗВІЛЬНЕНО ЗА КАВЦІЄЮ 10.000 рб (11.000 дол.) 25-річного американського туриста Креддока Джілмора, якого — разом з його товаришем - однолітком Реєм Кортгемом большевики арештували на кордоні при їх виїзді з СССР 1 жовтня ц. р., закинувши їм порушення совєтських валютових приписів і крадіж малої фігурки — ведмедя — з готелю „Европа'' у Москві. Ту фігурку знайдено в багажі Кортгема. 9 грудня ц. р. має відбутися судова розправа проти обох американців у Москві.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕЙСАКУ САТО ПЕРЕВІВ поважні зміни у своєму уряді, увівши до нього різних поважних і популярніших фахівців. Новим міністром закордонних справ став 59-річний Такео Мікі, який свої університетські студії відбув в Америці. Він був в останньому часі міністром міжнародної торгівлі.

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ — ГОЛОВНА ПРОБЛЕМА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Урядові кола у Вашинґтоні інформують редакторів та радіокоментаторів про американську закордонну політику

Вашинґтон. — Червоний Китай, що його тут урядово називають „континентальним Китаєм'' становить сьогодні головну проблему американської закордонної політики — заявив високий репрезентант Уряду президента Джансона на пресовій конференції в справах закордонної політики Америки, яку тут влаштовано для інформації доброї тисячі редакторів і радіокоментаторів з усіх стейтів Америки впродовж четверга і п'ятниці, 1 і 2-го грудня. Завданням таких конференцій, що відбуваються бодай два рази в році, є — як це заявив під час її відкриття інший репрезентант уряду — в першу чергу служити публіці, а далі служити пресі і, вкінці, служачи публіці і пресі, служити Президентові та його Урядові у виконуванні їхніх обов'язків. Конференції відбуваються тільки на інформаційній базі („беґґравнд онлі'') з тим, що дозволяється інформувати читачів про все, що на цих конференціях говориться (за деякими тільки виїмками, що є „офф ди рекорд''), але не дозволяється відкликатись ані на осіб, ані на репрезентований ними уряд. Українську пресу на цій конференції репрезентували о. д-р К. Бердар („Шлях'') д-р Матвій Стахів („Народна Воля''), ред. Мстислав Дольницький („Америка''), д-р Володимир Душник („Український Квартальник'' і „Український Бюлетень'') і Йосип Лисогір, ред. Зенон Снилик та А. Драган зі „Свободи''.

Проти „балканізації Східньої Европи''

Інтересно, що на цій останній конференції цілком не заторкувано Совєтського Союзу, хоч була мова про „комуністичний світ''. Натомість досить багато уваги віддано справам Східньої Европи, до якої зараховується сателітні країни. Репрезентант вважає, що досить численна група американських громадян, що походить із тих країн, ставиться із цілком зрозумілих та оправданих причин занадто чуттєво до політичних проблем, які відносяться до тієї частини Европи. Уряд ЗДА цілком поділяє як їхні надії так і їхні сумніви, він обстоює принцип самовизначення та буде його обстоювати й навіть тепер у практичній політиці робить багато дечого такого, щоб допомогти до все більшої незалежности цих країн. Проте, Уряд є проти того, що вже відоме в історії, як „балканізація'', бо вважає, що це могло б привести до нової світової війни, що була б катастрофою для всіх.

Уряд ЗДА бачить виразно розвиток власне до такої незалежности сьогодні ще сателітних країн. З думкою відповідно причинитись до такого розвитку було і піднесення американських дипломатичних представництв в Болгарії і Мадярщині до ранги амбасад. На виразний запит, чи плянується або передбачається встановлення американських амбасад чи нав'язання безпосередніх дипломатичних взаємин із такими підсовєтськими республіками, як Україна чи Білорусь, відповідь була заперечуюча. На інші подібні запити відносно самого Совєтського Союзу чи підсовєтських республік, кожний із урядовців, до яких ці запити були скеровані, звичайно відповідав, що він не є в цих справах компетентний. Проте, всі інтерпельовані підкреслювали, що в Уряді віддається багато уваги справам націоналістичних рухів у сателітних та підсовєтських країнах.

Чотири напрямки розвитку

Характеризуючи розвиток на обширі Східньої Европи, репрезентант Уряду ствердив, що в цьому розвитку виразно спостерігається чотири напрями: 1) посилення націоналізму та змагання до незалежности; 2) помітна лібералізація дотеперішніх поліційно - терористичних систем, що проявляється з одного боку в деякому респекті до закону, а з другого — поступове признавання центральною владою національних аспірацій поодиноких народів; 3) неспроможність комунізму переводити в життя свої доктрини і виразне, подиктоване самим життям заломлювання тієї доктрини і, вкінці, 4) відновлювання зв'язків із Заходом. Уряд ЗДА сприяє такому розвитку до незалежности поодиноких країн і народів, бо він не є скерований проти Совєтського Союзу і Америці залежить на поліпшенні відносин, але вона також не бажала б згаданої вже „балканізації'' цих відносин. Заява в цій справі була дуже виразна і рішуча: „не сміємо допустити до балканізації відносин'' у тій частині Европи. На запит, як Уряд ЗДА плянує сприяти розвиткові у згаданих чотирьох напрямках, відповідь була: при допомозі контактів.

Оптимізм у справі В'єтнаму

В усіх справах, що відносяться до війни у В'єтнамі, в доповідях репрезентантів уряду, як і опісля в їх відповідях на запити, проявлявся оптимізм, якого не подибується в пресових повідомленнях чи коментарах. Дотеперішній перебіг війни і її теперішній стан дав більше, ніж потрібно доказів на те, що комуністи не можуть здобути військової перемоги, що вони не можуть розраховувати на заломання південнов'єтнамського уряду і системи, що Америка не змінить своєї політики та що також не можна розраховувати на будь-які внутрішньо - американські суперечності в цій справі. Балянс війни виразно перехилився в користь Південного В'єтнаму. Очевидно, що Америка завжди готова переговорювати, але до переговорів потрібно такої самої готовости з другого боку, а її американські суперники у В'єтнамі досі не виявили.

Інші справи

Об'єднані Нації, Захід, як Европа і Франція з президентом де Ґоллем, новий уряд Західньої Німеччини, Куба і Південна Америка, Корпус Миру і американська допомога, господарські і культурні взаємини та практично всі інші важливіші проблеми американської закордонної політики були предметом доповідей репрезентантів уряду та їх відповідей на численні запити редакторів. До деяких із цих справ ще повернемо.

Конференція складалася із пленарних сесій та з панелів на поодинокі теми. На закінчення першого дня конференції відбулося в Державному Департаменті прийняття для всіх учасників з участю державного секретаря Діна Раска і багатьох інших репрезентантів Уряду.

● **В новому західньо-німецькому уряді** міністром для всенімецьких справ, себто для справи з'єднання поділеної Німеччини, є Герберт Венер, який під час останньої війни був комуністом, втік був до Москви і звідтіль вів антигітлерівську пропаґанду. Однак після війни він проголосив прилюдно, що розчарувався в комунізмі і політиці СССР та пристав до соціял-демократів, які в Німеччині мають немарксистський характер.

Москва проти війни на Середньому Сході

Москва. — Московська „Правда'' з 4 грудня ц.р. заперечила, наче би вона сприяла воєнній атмосфері на Середньому Сході та звернулася з закликом до ворогуючих сторін, щоб вони будували майбутність мирними способами, а не війною. Стаття у „Правді'' була очевидячки відповіддю на одверте оскарження збоку йорданського короля Гуссейна, що Совєтський Союз підтримує аґресивні „соціялістичні'' арабські країни, конкретно — Сирію і Єгипет. Московська „Правда'', покликаючись на нібито конструктивну й мирову політику СССР супроти своїх протеґованих, називає свою економічну й технічну допомогу, що її уділяє Сирії та називає особливо будову греблі над Евфратом, а промовчує цілком достави зброї для Сирії і Єгипту. „Правда'' оскаржує „західніх імперіялістів'', як причину напруження на Середньому Сході. За західніми коментаторами — стаття у „Правді'' має на цілі розпорошити надії войовничих арабських кіл, що Совєтський Союз бажає собі війни арабів проти Ізраїлю та що тоді він негайно поспішить арабам з допомогою.

В португальській колонії Макао криваві заворушення китайців

Гонк Конґ. — Впродовж останніх трьох днів відбулись в португальській колонії Макао, на острові тієї самої назви у гирла китайської ріки Кантон криваві заворушення. Безпосередньою причиною демонстрації китайської молоді був конфлікт між португальською адміністрацією і китайцями довкола нового будинку одної школи, що його збудовано проти волі португальців. Юрба недолітків вдерлася до будинку міської ради і здемолювала його внутрішнє уладження. В третьому дні заворушень поліція стріляла до демонстрантів — є вбиті іранені. Макао — це маленька колонія територією 6-ох квадратових миль із 170.000 населення, з яких велику більшість становлять китайці. Комуністичний Китай міг би кожної хвилини зайняти ту колонію, однак він не робить цього з тих самих причин, з яких залишає за Британією віддалений від Макао на 40 миль Гонґ Конґ: це „вікна у світ'' Комуністичного Китаю, через які він веде свою закордонну торгівлю та фінансові операції, а також — через які він перекидає у світ своїх аґентів.

42-ий Відділу УНС у Пассейку врочисто відзначив своє 50-річчя

Пассейк, Н. Дж. — В неділю, 4-го грудня, тут у приміщеннях Української Централі відбулася велика врочистість з нагоди 50-річчя місцевого 42-го Відділу Українського Народного Союзу, що належить до найактивніших в союзовій системі, нараховуючи сьогодні 640 членів. З цієї нагоди відбувся святочний ювілейний бенкет, що його відкрив коротким словом голова Відділу Володимир Новацький, запросивши на тостмайстра п. Я. Петрика. Молитву провів місцевий український православний парох о. Форостій. На фортепіяні відіграно американський гимн та відспівано „Ще не вмерла''. Історію цього заслуженого Відділу УНС з'ясував у короткій доповіді Р. Шраменко, а святочну промову і привітання від Головного Екзекутивного Комітету УН-Союзу виголосив головний предсідник Йосип Лисогір. Він же, разом із головною радною Анною Дубас та головним радним і обласним організатором Степаном Гавришем передав почесні грамоти для найбільш заслужених членів і урядовців Відділу, яким опісля хор „Боян'' відспівав многоліттє. Слово про основників Відділу та їх наслідників виголосив заслужений секретар Відділу Петро Головачук. Хор „Боян'' і танцювальний ансамбль місцевого Осередку СУМА „Лиман'' під керівництвом Романа Стеткевича та пластунки з місцевої Пластової Станиці виповнили мистецьку програму цієї ювілейної врочистости, яку закінчили тостмайстер Я. Петик і голова Відділу В. Новацький подякою та побажаннями для учасників і о. Форостій проведенням кінцевої молитви.

ГРИГОРІЙ МОЧУЛА ПОМЕР У ПАСЕЙКУ

Пассейк. — В п'ятницю 2 грудня ц. р. помер на 66-му році життя активний громадянин в краю й на еміграції в ЗДА, учасник Визвольних Змагань сл. п. Григорій Мочула, родом із Збаражчини. Похорон відбувся у вівторок 6 грудня на Кальварійському цвинтарі в Патерсоні. Покійний осиротив доньку Марію, синів Василя, Гриця і Михайла, невісток Лесю, Наталку й Олю та четверо онуків.

В УВАН відбулося відкриття виставки рисунків й акварель Л. Гуцалюка

Ню Йорк. — В неділю 4 грудня тут у залях УВАН відбулося відкриття виставки праць мистця Любослава Гуцалюка. Виставка охоплює 35 рисунків і 22 акварелі. Відкриваючи виставку, віце-президент УВАН і голова її Мистецької Кураторії, проф. Д. Горняткевич нагадав, що однією з ділянок праці УВАН у ЗДА є влаштовування виставок видатних українських мистців. Юрій Соловій у своєму слові „Замітки на марґінесі творчости Гуцалюка'' ствердив, що Гуцалюк постійно шукає і відкриває нові форми та методи, але його мистецтво є завжди ліричне. Д-р М. Кузьмович, говорячи про стилістичний розвиток Гуцалюка, нагадав, що десять років тому, 11 грудня 1956 року, відбулася в Парижі перша виставка Л. Гуцалюка. З того часу він визнаний у мистецьких колах Франції і Америки. Роджений на Україні, Гуцалюк здобув мистецьку освіту у ЗДА — в Купер Юньйон у Ню Йорку. Його творчий шлях позначений кількома змінами в мистецькому стилі і способах, але в його працях завжди виявляється внутрішня радість і гармонійна рівновага. В короткому заключному слові мистець Л. Гуцалюк подякував керівництву УВАН за влаштування виставки і зауважив, що в своїх працях він прагне відтворити той світ, який є в його уяві.

Президенти ЗДА і Мехіко відбули дружню сусідську зустріч

Сіюдад Акуна, Мехіко. — В суботу 3-го грудня президент Джансон зустрінувся на кордоні з президентом Мехіко Ґуставом Діязом Ордазом і пізніше вони видали спільну заяву, в якій вказують на те, що дружні взаємини між обидвома сусідніми їхніми державами повинні бути взором для всіх інших латинських країн, які повинні групами працювати над розв'язкою спільних проблем. Обидва президенти зустрінулися на мості над рікою Ґранде, де щиро привіталися. Присутні були і дружини обидвох президентів. Пізніше президент Джансон перейшов до мехіканського міста Сіюдад Акуна, де святково відзначили спільну будову греблі Амідстад, яка має хоронити обидві країни проти повеней, які часто нищили частини ЗДА та Мехіко. Обидва президенти вдоволені з будови цієї греблі, що є корисною для обидвох сусідніх держав. Після того відбулося прийняття, яке закінчило ту зустріч обидвох президентів, яка відбулася два роки тому, під час якої підписали були умову про будову спільної греблі. Американського президента вітали розентузіясмовані маси мехіканців, коли він в дружній атмосфері обняв свого південного сусіда — мехіканського президента Ґустава Діяза Ордаза, називаючи його „своїм приятелем''. Обидва президенти виголосили короткі промови своїми мовами, які були перекладені на сусідську мову для кількатисячної маси присутніх мехіканців. Президент Джансон говорив про приязнь між обидвома сусідами і заявив, що будова цієї спільної греблі повинна бути символом і взором для співпраці до полагодження спірних проблем в різних місцях Західньої Півкулі, бо поступ в цій гемісфері залежний від спільних зусиль всіх держав, які творять велику громаду народів, що живуть на цьому континенті. Подібну змістом промову виголосив і мехіканський президент Ордаз.

Українська Бруклинська Громада вшанувала пам'ять сл. п. Юліяна Павчака

Брукли - Північ, Н. Й. — Український Національний Дім вшанував пам'ять свого засновника та довголітнього голову й заслуженого діяча УНСоюзу сл. п. Юліяна Павчака в першу річницю його смерти в неділю 4-го грудня. О год. 12-ій в церкві св. Духа Всеч. о. декан Володимир Андрушків в сослуженні Всеч. оо. Рейнаровича і Зенона Павловича відправив Панахиду за спокій душі Покійника. О. декан Андрушків сказав кілька слів про заслуги Полігійної і національної громади в Брукліні. Після Панахиди в приміщеннях Національного Дому при вул. Ґренд відбулися Поминки з прийняттям для 40 осіб. Поминки відкрив голова УН-Дому п. Стефан Кінь, який попросив на господаря п. Йосифа Врубля, який привітав о. декана В. Андрушкова та оо. Й. Рейнаровича і З. Павловича та представників організацій і всіх присутніх. Всч. о. Андрушків відмовив молитву і поблагословив їжу. Ряд промов почав тостмайстер п. Й. Врубель і вказав на організаційний дар Покійника збирати в одну громаду бруклинських українців та зорганізувати оцей Український Національний Дім, в якому колись кипіло гаряче українське життя. Молоде покоління повинно продовжувати працю, яку з таким успіхом вів Покійний. П. В. Костик говорив про сл. п. Юліяна Павчака та його вирозуміле і тепле відношення до новоприбулих емігрантів. П. д-р Лука Луців згадував Покійного як ревного працівника Українського Народного Союзу та щирого українця, який радо допомагав всім своїм братам по крові. О. декан Андрушків підкреслював, що покійний Ю. Павчак тісно співпрацював із Церквою, знаючи, що без Церкви немає іншого організованого українського життя. Покійник спершу допомагав збудувати церкву св. Духа, а пізніше будував Український Національний Дім. Так повинна робити і теперішня українська громада в Брукліні. П. Михайло Кіт найдовше співпрацював із покійним Павчаком. Він пригадував, як Покійник старався збудувати УНДім, який мав коштувати $16.000, а в касі було $ 26. Пан Глухий Федір вказував на те, що треба згадувати добрим словом заслужених для громади людей, і таким заслуженим і є покійний Юліян Павчак. Пан Кінь, як голова УНДому і п. Врубель, як тостмайстер дякували всім присутнім, Всч. отцям і д-р Миронові Зарицькому, паням і панам за те, що прибули на Поминки, а п-ні Зазулі за те, що зайнялася цією гостиною. О. Й. Рейнарович закінчив молитвою Поминки.

Мистець-маляр Василь Перебийніс помер у Лондоні

Лондон., Англія. — Тижневик „Українська Думка'' повідомляє, що дня 13-го листопада ц.р. помер у Лондоні сотник Армії УНР та УГА й видатний український артист - маляр Василь Перебийніс. Народжений 1-го січня 1898 року в Малих Пузирках на Волині, з 1920 років перебував на еміґрації, початково в Парижі, де працював також як творець театральних декорацій й мистецького оформлення кінофільмів, а в останні роки жив у Лондоні. Похорон сл.п. Василя Перебийноса відбувся в понеділок 21-го листопада на цвинтарі Гуннерсбирі.

У Ню Йорку відкрито 13-ту річну виставку Об'єднання мистців

Ню Йорк. — В неділю 4 грудня ц. р. відкрито тут в ґалерії Літературного-мистецького Клюбу 13-ту з черги виставку образів Об'єднання мистців українців в Америці. Виставку відкрив голова ОМУА Любомир Кузьма, звернувши увагу, що оце вперше застосовано принцип, що участь у виставці беруть тільки дійсні члени Об'єднання та гості із стажем дійсних членів, ото ж виключено з тієї виставки аматорів і учнів. Внаслідку — осягнено вищий рівень виставки, як вираз вже зрілих мистців, з яких кожний має вже власне обличчя. У виставці беруть участь 39 мистців, з того 38 малярів і один скульптор, разом із 82 експонатами. Виставка надзвичайно багата, дармащо не беруть у ній участь ще який десяток наших видатних мистців із американського Сходу. На виставці репрезентовані різні напрямки, різні малярські техніки та прерізна тематика. Зараз у першому дні відвідало виставку понад 200 осіб.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Іхня справжня роля

Два з половиною місяці тому, в половині вересня широким відгомоном серед української громади у вільному світі відбилися опубліковані в українській еміграційній пресі повідомлення „Прологу" про проведені московським режимом в Україні арешти і судові процеси над діячами української культури і молоддю за їхні виступи на оборону української мови і проти веденої в УССР русифікації.

Доля репресованих в Україні культурних діячів не може залишатися байдужою й далекою ні для кого з українців у вільному світі. Засуджені на багато років ув'язнення, караються вони у „виправно - трудових закладах суворого режиму", які є продовженням сумної пам'яті сталінських таборів смерти.

Запитувані в цій справі совєтські поети, які, до речі, прибули до ЗДА в складі офіційної делегації УССР на Генеральну Асамблею ОН — не могли заперечити факту арештів та судів і мусіли, в обличчі фактів їх підтвердити, про що й була мова в повідомленні „Прологу", надрукованому в „Свободі" з 2 грудня цього року. Факт цього підтвердження — при одночасній упертій мовчанці офіційних чинників і газет в УССР — не є ніякою несподіванкою, бо так само був потверджений у травні цього року представниками совєтської амбасади в Оттаві факт ув'язнення Дзюби і Світличного.

Здивування, а то й обурення може викликати зміст „виленень" згаданих поетів, що їх вони дали у відповідь на поставлені питання, особливо ж твердження Павличка, що між арештованими є „Святослав Караванський — колишній... гестапівський агент в Одесі", і подібна тому заява Драча, що поміж арештованими „були люди, зв'язані раніше із підпільними, націоналістичними організаціями, які були в Україні, зв'язані навіть з німецьким гестапом". Драч і Павличко як офіційні репрезентанти окупаційного комуно-московського режиму в Україні тільки повторили заложені брехні і наклепи совєтських органів безпеки, що ними ці ж органи намагаються знеславлювати український національний рух. Обом їм добре відомо, що нові жертви комуністичного терору це усе здебільшого люди молодого віку і до підпільних націоналістичних організацій воєнного часу не могли взагалі належати. А про безпідставність закидів про „пов'язаність з Гестапом" може свідчити хоч би така подробиця, як те, що названий Павличком, як „гестапівський агент", С. Караванський під час війни перебував в Одесі, яка була під румунською, а не німецькою окупацією. І ще треба додати, що навіть в актах обвинувачень проти суджених не було будь-якого закиду, що вони були членами підпільних націоналістичних організацій.

Повідомлення про нову хвилю комуно-московського терору в Україні наспіло власне тоді, як згадані в цьому коментарі два офіційні репрезентанти совєтського режиму в Об'єднаних Націях на всі лади і всілякими хитрощами, виступаючи серед українців у ЗДА в характері „українських поетів", намагаються відвернути увагу українців закордоном від тих нових актів комуно-московського насильства над українством. Це, мабуть, і головна мета їхнього призначення на членів совєтської місії до Об'єднаних Націй та їхнього „післанництва" до Ню Йорку. Дивно й незрозуміло, що нехай і обмежена група українців на волі віддає цим особам увагу, забуваючи про їхню справжню ролю допомагати ворогові — сказавши словами Поета — „із матері полатану сорочку здіймати".

Підступне співіснування

Із останньої конференції для редакторів і радіокоментаторів, що відбулася у Вашингтоні з кінцем минулорічного жовтня та з участю високих репрезентантів Уряду, можна було винести одне головне переконання: офіційною американською політикою є співіснування із Совєтським Союзом. При цьому Уряд не тільки не думає резиґнувати із своїх принципів про самовизначення народів, але навпаки, змагати до здійснення цього принципу „мирними засобами" із рішучістю не допустити до „балканізації відносин" у цілому вільному світі. Коли ж один із редакторів вивів цілий ряд сумнівів щодо щирості совєтської співіснувальної політики, представник Уряду виразно заявив, що й він поділяє всі ті сумніви, але це справи не перешкоджає: Америка готова й на таку евентуальність, коли б ці сумніви виправдалися і Москва поступала інакше.

На таку гру не може дозволити собі жаден з поневолених народів. Також і Америка не думає однобічно „миритись" у В'єтнамі, якщо такого замирення не бажає собі ворог. Москва продовжує свою народовбивчу політику в окупованих нею країнах — як це доказують хоч би й останні повідомлення про арешти в Україні, отже не може бути й мови про будь-яке однобічне співіснування з Москвою її жертв.

А. Заплітний

ЛИСТ З В'ЄТНАМУ

Часами зустрічаємося із звичайними, здавалося б, непомітними подіями та несокладними, щирими думками, які говорять більше, ніж групи томи та красномовні виступи визначних політиків і виховників.

Таким є лист молодого американського вояка у В'єтнамі. Він написав його на скору руку, маючи кілька вільних хвилин, в малому селі на фронті. Свого листа він вислав на адресу д-ра Макса Рафферті, суперінтендента шкільництва в стейті Каліфорнія, просячи дати відповідь на кілька питань.

Перше питання було таке: „Як це так, що я і мої товариші чули в школі про цю країну, в якій тепер воюємо, тільки те, що вона десь у далекій Азії? Чому нам не казали нічого про її географічне положення, людність, релігію та про її минуле? Правда, в школі ми не дармували. Нам показували, як виглядають пекарня і молочарня. Нас возили в гори. Нам багато говорили про демократичне суспільство. Немало часу пішло в нас на вдбиванку і інші роди спорту. Дуже мало вчили нас про нашу країну. Нам дуже тепер придалося б, якби нам у школі розповіли про те, що у В'єтнамі десять років тому були французи, і чому їх звідсіля вигнали".

Питання друге:

„Мої товариші вели гутірку про те, що таке комунізм і чому партизани В'єтконгу за нього вмирають. Один казав, що це атеїзм, інший твердив, що це бажання заволодіти світом, ще інший говорив, що це — соціалізм. До розмови втрутився наш капітан і сказав, що так само ми не знаємо, що таке капіталізм. Для одних це великі фабрики, для других — великі прибутки, а для третіх — форма американської демократії. Чому в школі про ці справи нам нічого не казав і не заохотив нас любити нашу країну, як рідну матір? Чи закон забороняє говорити учням, якою величною та вільною є наша країна? Нам говорили дещо про економіку, але ніколи про те, що, на мою думку, є найважливішим".

На хвилинку покинемо молодого американського вояка і пригадаємо деякі недавні події з американського політичного життя.

Після корейської війни військові кола дуже занепокоїв факт, що 21 американських вояків відреклися свого громадянства і залишилися в червоному Китаї. Полонені американці ревно виконували накази китайської влади і зовсім не помагали своїм хворим і безпомічним товаришам. Стало очевидним, що вони не мали поняття про комунізм, його тактику та цілі і стали жертвами рафінованої пропаганди. Щоб у майбутньому це не повторилось, командування армії зарядило вести освідомну акцію серед вояків і організувати відповідні курси для старшин. Обидві акції мали успіх. Однак сенатор Фулбрайт і Віктор Рутер вислали кожний від себе меморіял до покійного президента Кеннеді з доманганням припинити освідомчу діяльність серед вояків, закрити старшинські курси і завести строгу цензуру на промови вищих старшин — генералів та адміралів. Головним аргументом в обох меморіялах було твердження, що антикомуністичної пропаганди є вже так багато в ЗДА, що непотрібно загострювати ненависть населення до Росії. В 1961 році припинено освідомчу акцію серед вояків та старшин і запроваджено гостру цензуру на промови військових старшин.

Третє питання:

„Чому нам у школі защеплювали переконання, що організація Об'єднаних Націй дбає про мир у цілому світі і що ми мусимо їй всіми засобами допомагати? Тим часом ми маємо війну у В'єтнамі, комуністичні партизани кидають на нас гранати навіть, коли ми спимо, і безжалісно вбивають своїх земляків, коли вони не хочуть їх слухати. До нас доходять вістки, що в деяких коледжах та університетах групи студентів дають свою кров для В'єтконгу, збирають для нього гроші та палять рекрутаційні картки, а професори їх до цього заохочують. Цим вони дають моральну і матеріяльну поміч Го Чі Мінгові і Мао Тсе - тунгові, продовжують війну і збільшують наші втрати. Якщо це не державна зрада — то що ж це є? Я не розумію, чому наша влада дивиться на все це крізь пальці і чому наші батьки, матері, свояки та сусіди не домагаються покарання цих приятелів наших ворогів?"

Адресат д-р Рафферті у відповідь на запити скомпонував такого листа:

„Дорогий Джо! Твої батьки і всі ми бажаємо, щоб у світі панували правда і право. За це воював твій дід у першій, а твій батько у другій світовій війні. Наші хлопці билися у Ливані, Кореї, в Домініканській республіці, а тепер ти і твої товариші зброї змагаються в Південній Азії. У багатьох нас кривавиться серце, і ми питаємо так, як і ти, чому на світі так багато зла.

„Якщо зупинимося на нашому шкільництві, то ним керує протягом уже цілої генерації невелика кількість теоретизуючих виховників, фанатиків прогресивного виховання. Не питаючись нікого, вони вирішили, що навчати потрібно тільки того, що дає можливість достосуватися до вигідного, примільного та щасливого довкілля. Вони прийняли, що це довкілля завжди буде багате, безпечне і миролюбне. Вони твердять, що ми перебуваємо вже в новому світі досконалого інтернаціоналізму, порозуміння і братерства, а тому географія, історія і пізнавання своєї країни цілком зайві. На аритметику та англійську мову немає достатніх годин. Суспільні справи, міжнародні відносини, динаміка суспільних груп зійшли на задній плян. Єдина країна в світі, яка має найбільше атомових бомб, найбільшу фльоту та армію і тому може вносити заколот у цей вимріяний світ, — це згідно з їхнім переконанням — твоя країна, ЗДА.

„Тепер ти зрозумієш, чому в школі не згадували ширше про ту країну, в якій ти воюєш, чим вона живе і за що змагається; чому не говорили вчителі про хрестоносні походи, про те, що твої діди і батьки перепливали тисячі миль, боролися і вмирали на побоєвищах Европи, Африки і Азії. Твої вчителі лише побіжно й загально згадували про історію ЗДА, а тому ви, тобто ти і твої товариші, не знаєте, чому наша країна така велична, чому для неї варто жити і за неї вмирати. Вони ставили перед тобою новий, досконалий інтернаціонал і хотіли достосувати тебе до життя в світі, якого немає і ніколи не буде.

„Вчителі не сказали тобі, що в усьому світі вчать дітей зовсім іншого. Росіяни вповюють у свою молодь переконання, що твою країну треба покласти в домовину. Китайські комуністи защеплюють своїм дітям думку, що американці — це чорти з пекла. Решта світу, що знає нас з наших фільмів, уважає нас, американців, переважно за дурнів, а частинно за кровожерних ґанґстерів. Замість підготовляти нашу молодь до життя в реальному світі і подавати їй правдиві факти, наші прогресивні педагоги вповюють їй свої надії, свої мрії та свої фатальні ілюзії.

„Щодо немитих і нечесаних голів з довгим волоссям, то ми повинні радше їх жаліти, як ненавидіти. Вони стали жертвами вирафінуваної пропаганди. Такі пусті горіхи має кожна нація, але, якщо зупинимося на професорах, то для них немає жадного виправдання. Вони свідомо допомагають ворогові. Ми не можемо їх примусити мовчати, бо наша Конституція, за яку також ти змагаєшся у В'єтнамі, цього не дозволяє. Але ми постійно думаємо, як з тим лихом покінчити. Сподіваюся, що можна незадовго ти і твої товариші повернетеся додому, ми разом щось продумаємо і почнемо якусь, розуміється, леґальну акцію".

Ція відповідь не застала молодого американського вояка на тому місці, звідки він вислав свого листа, і д-р Рафферті подав повний текст листа і відповідь до прилюдного відома в часописах, щоб може цією дорогою дійшла вона до адресата. І лист і відповідь на нього знайшли широкий відгомін у політичному світі, головно в Конгресі ЗДА. Їх дискутовано на зборах різних організацій. Конгрес схвалив закон, який карає тих осіб, що палять рекрутаційні картки, і вже підготовляється законопроєкт, який встановлює високі кари для тих осіб, що ділом допомагають ворогам американської нації.

МАТЕРИНІ РУКИ

Материні руки, як рушник —
Такі ж гостинні,
І сльозу часом витруть
Дитячу, а потім свою.
Материні руки, як коріння —
Такі ж вузлуваті
І добрі
Від роботи і від землі.
Материні руки —
вода цілюща
Від усіх хвороб,
Материні руки, як пісня —
витвір мистецтва.
Мамо!
Я не знаю на світі
нічого красивішого
Від складених на колінах
Натомлених твоїх рук.

ВОЛОДИМИР ЯРИНИЧ

Д-р Михайло Данилюк

ЧЕРГОВА ПРОБА СУМНІВІВ

II

Дивним, дуже дивним видається один факт. Нам усім хотілося б зустрітись з братом із рідної землі, подивляти зростаючі таланти. Не тільки руками, але й серцем та душею оплескати поетичну творчість, гарну і глибоку творчість.

Але одно слухати творчість, а інше вислухувати образи. Аж не віриться: невже не знайшлося би нікого на залі з-поміж двох сот слухачів, щоб запротестувати проти обкидання болотом українського підпілля? А, кажуть, були там навіть колишні підпільники... Ось так нас за ціну згадки, що нас „єднає Україна" — начхають нам в обличчя, а ми лише обтираємось. Делікатними, бачите, треба бути з гостями, а то, чого доброго, назвуть нас фашистами, людожерами... А на закінчення І. Драч сказав, що вони будуть „просити", щоб у річницю „жовтневої революції" випустили арештованих. Оповідають, що на те хтось із президії вунісон додав: „І ми просимо, просимо!.."

Отож вчаться наші талановиті люди від насильно накинутого „старшого брата" лаяти свого рідного брата. І це називається національною солідарністю синів одного народу із моттом „нас єднає Україна"... Але, як уже вчитесь, то чому не вчитись інших речей? Бо є цікаві приклади.

„Н.Й. Таймс" і інші великі західні газети опублікували в перших днях листопада ц.р. листа російської підсовєтської письменниці Лідії Чуковської до Михайла Шолохова, який одержав нагороду Нобеля за свій „Тихий Дон". Крім того, вона розіслала цього листа до спілок письменників СССР, газет „Правда", „Известия", „Литературная Газета" і т. д. Копія листа дісталась і на Захід. В чім же справа?

Виявляється, що Шолохов, виступивши на XXIII з'їзді компартії у справі протестів проти засудів Синявського і Даніеля, заявив, що засуд був... занадто лагідний. Їх судили, мовляв, за параграфами закону, а треба було за принципом „правосознанія" большевицької совісти. В роки революції, казав він, їх би засудили до вищої міри покарання, так, як це зробили б червоноармійці, викривши серед себе „зрадника". Відкатись, що їх засуджено, нема чого.

Цей лист письменниці Чуковської варто було б нашим культурним діячам прочитати. Вона одверто заявляє, що Шолохов допустився злочину у відношенні до традицій порядних письменників. Наводячи приклади із російської літератури, коли письменники свого колегу боронили, а не засуджували — вона заперечує взагалі право засуджувати працівників пера за їх твори. Вона твердить, що „саме віддання під суд Синявського і Даніеля було протизаконне. Тому, що повісті і всякі інші літературні праці, слабкі чи сильні, талановиті чи бездарні, обманливі чи правдиві — ніякому судові, крім літературного, не підлягають. Письменника, як і всякого совєтського громадянина, можна судити карним законом за всякий поступок — тільки не за книжки. Література карному судові не підлягає. Ідеям потрібно протиставити ідеї, а не табори і в'язниці..."

Закінчуючи листа, Лідія Чуковська пророчить: „А література сама помститься за себе... Вона засудить вас до вищої міри покарання, що існує для мистця — до творчої безплідности. Ніякі гроші і почесті, у нас і з-за кордону, ніякі нагороди не відвернуть цього засуду від вашої голови..."

Отже, як уже вчитися від „старшого брата", то чому не від цієї відважної „сестри"?

Скажіть — хто не хотів би зустрітися з братом? Еге ж, таких нема. Всі пішли б та й годі. І „заборони" УККА нічого не помогли б. Власне — їх на першому ж конгресі зліквідували б. Пішли б, і то без ніяких умов, а лише при наявності одної речі: прямого хребта.

Не видається, що ми очікували б від преси в Україні, щоб вона розписувалась про розташування тих чи інших частин совєтської армії, але ніхто не підглядав би, чи була українські пости не принесли з собою плянів оборонних укріплень. Але хочеться вільної думки, вільного слова, гордо піднесеного чола і національного хребта. Далекою була б думка, щоб гості з України раптом масово записувалися в якубудь з ОУН або УРДП, або навіть до наших „буржуазних" соціялістів. Хочеться не сумніватись, що наші культурні кадри в Україні щиро і віддано люблять свою батьківщину, цю українську батьківщину, все її минуле і майбутнє. Але хочеться також відчути їх помах і їх національну солідарність, яка може включати всякі слабкості, але мусить виключити почуття покори перед чужим. Це не з почуття „біологічного націоналізму", а почуття гідности і права людини бути собою.

Так, гарно і легко про це говорити, читаємо іноді в пресі. А що б ви, розумні патріоти, робили, якби були „там"? Але, бачите, ми не „там", а тут. Що ми робили б „там" — це не аргумент. Бо таким самим аргументом можна б бути питання: а що робила б плеяда українських журналістів і письменників з України, якби вони були не „там", а 20-30 років „тут", на Заході? Вони робили б і думали б докладно так само, як усі ми: добивалися б прав української людини на її батьківщині, опонували б усіма засобами проти національного і соціяльного поневолення, намагалися б усіма силами, щоб українській людині було віддано те, що в неї, порядком національної дискримінації, відібрано: свободу і людську гідність.

Невідомо, чи кому - будь із українських письменників або журналістів було б можливим в Україні написати такого листа до, скажімо, Смолича чи Корнійчука за їх пашквілі супроти працівників пера, як це зробила Чуковська. „Старшим братам" куди більше можна робити. Але коли для наших працівників пера „там" це покищо неможливе — то чи також неможливе і нам „тут"? Питання майже риторичного стилю, але де взяти іншого?

Сумніви за сумнівами — це, здається, вже стиль життя всієї еміґрації. Може й добре, що вони є. Не дають заснути, дають наснагу в шуканні. Аби лише не загубити мети. Розвіяти ж повністі всякі і всі сумніви зможуть лише вітри з України. Хочеться до них дожити.

МЕДИЧНА ДОПОМОГА ПОТРЕБУЮЧИМ

Дуже поважною проблемою для окремих осіб і родин стає медична опіка, кошти якої зростають з року на рік. Внаслідок того вони часто залишаються взагалі без медичної опіки, і нерідко трапляється, що хвилева недуга перетворюється на хронічну. Також часто діти, позбавлені лікарської опіки, стають жертвами обставин, що впливають неґативно на їх здоров'я і обнижують їх працездатність.

Щорічний приріст населення ще більше ускладнює ситуацію. Більшість населення, головно тих осіб, що мають обмежені прибутки, не можуть оплачувати коштів лікарської опіки, і часто поважний випадок недуги в родині зовсім виводить з рівноваги її бюджет, і вона мусить шукати допомоги в публічній опіці — у Велфері.

Щоб бодай частинно допомогти в цій пекучій справі, схвалено закон про т. зв. медікер, тобто про медичну допомогу для старших віком, яка прислуговує тільки особам від 65 років. Ця допомога обмежується двома місяцями недуги з частинною доплатою тих, що з неї користають.

30-го квітня цього року губернатор стейту Ню Йорк Рокефеллер підписав закон, який забезпечує майже необмежену медичну опіку всім громадянам стейту без різниці їх віку чи часу тривання недуги.

Особи, які заробляють річно не більше як 2,900 дол. нетто, мають не більше як 1,450 дол. в банку і життьове забезпечення до 1,000, одержують повну медичну опіку без жадних особистих доплат. Подружжя можуть заробляти до 4,850, мати ощадностей 2,425 дол. і забезпечення кожне на 1,000 дол. Коли родина складається з 4-ох осіб і тільки одна особа працює, вона може мати 6,000 дол. чистого прибутку річно, 3,000 дол. заощаджень і кожна особа забезпеченеву полісу на 1,000 дол. Особи, які не працюють, але одержують пенсію, можуть мати: одна особа 2,000 дол., дві особи з одної родини — 3,250 дол., 3 особи — 4,350 дол., 4 особи — 5,150 дол. і т. д. річного прибутку.

Отже, кожна особа та кожна родина, що знаходиться у вище поданих рамах прибутку, може вже тепер у потребі домагатися такої медичної опіки. В Ню Йорку заяви - формулярі на цю допомогу можна дістати в урядї лікарської опіки: Bureau of Community Services 241 Church St., або телефонувати на число: 433-2650.

Микола Шпитко

● ЗДА і Південний В'єтнам, які не мають дипломатичних взаємин з Камбоджею, рішили все ж поспішити Камбоджі з допомогою у довозі газоліни: найкоротший шлях до столиці Камбоджі Пномпенгу веде річкою Меконґ з південно-в'єтнамської території. Дізнавшись, що столиці Камбоджі погрожує повне затемнення внаслідок браку газоліни, ЗДА й Південний В'єтнам вирішили вислати туди велику корабельну валку річкою Меконґ під сильною воєнною охороною. Голова Камбоджі князь Народом Шіганук неодноразово демонстрував свою ворожість до Америки й прихильність до Пейпінґу та Ганою.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(128)

Також і Українська Радикальна партія не повинна анектувати для себе Франка, бо ж члени цієї партії повинні б знати, як їх пресовий орган „Громадський Голос" в 1899 р. уважав Франка за небіжчика: „Збори (радикалів) 26-го грудня були живими політичними похоронами тих інтеліґентних радикалів, що пристали до нової партії (нац. демократичної). Помоліться, товариші, за їх грішні радикальні душі. Звісно, останній з ясного неба, — останній головоломний скок з тих інтеліґентних радикалів мусить і все потрясти до глибини душі (це про І. Франка — Л. Л.) — (ЗНТ, том 156, Василь Мудрий. Іван Франко як громадський діяч, ст. 186).

Та і Українська Нац.-Демократична партія не може загально хвалитися тим, що Іван Франко був її засновником і був її членом 5 років. Більшість цієї партії — це колишні народовці, які до 1889 р. добре вклися в печінку Івана Франка.

Іван Франко був дійсно політиком, який не вмів керуватися особистими вигодами і настроями. Він простив народовцям ті кривди, яких зазнав від них, і, як пише В. Мудрий, „відіграв у Національно - Демократичній партії від її заснування дуже поважну і велику ролю. Він був співтворцем її програми. Писав програмові статті для неї в щоденнику „Діло", популяризував програму нової партії в її органі „Свобода"" (там же, 187).

В 1904 р. Франко заявив в „Ділі", що „усуваться від участи в політичному житті, і не почуває потреби переводити щобудь „своє" в тій чи іншій організації". Обидві партії, радикальна і демократична, вважали Франка своїм, і він, не бувши формальним їхнім членом, прибував деколи на партійні з'їзди цих обидвох партій. Так було до 1914-го року. Цікаво, що І. Франко не втримував жодних зв'язків із заснованою 18-го вересня 1899-го року Українською Соціял-Демократичною партією. В управі цієї партії були давніші Франкові політичні приятелі: Микола Ганкевич, Семен Вітик, Михайло Новаківський і Роман Яросевич. До соц. демократів пристав і Яцко Остапчук із Збаражчини.

Франко в 1904 р. міг відійти від політичної праці та присвятити всі свої сили літературі та науці. Він видав „Поеми" (1899), збірку поезій „Із днів журби" (1900), поему „Мойсей" (1905), збірку поезій "Semper tiro" (1906). Франко написав тоді численні оповідання, повіть „Перехресні стежки".

Франко писав про ті часи в праці „Нова Україна", що „наш народний організм, перетривавши далеко страшнішу кризу гнилого супокою і сліпої байдужости, тепер у тім клекоті боротьби, в тім гомоні все нових і все сильніших конфліктів, на диво ріс, скріплювався. Відкись мов самі собою виринали нові сили, нові дороги виходу з ситуації і, здавалось би, безвихідної. Так і хотілось в таких разах парафразувати звісну мазурську поговірку, скрикнути: Пан Біг ласкав на русіни... Обставини, серед яких нам приходиться рости і вчитися, виїмково тяжкі й некорисні, але на те й лихо, щоб з ним боротися. Так і пригадуються слова пок. Грицуняка, сказані на одні вічу: „Відай Пан Біг хоче з нас мати ґостру і добру сноикору, коли нас так твердо гартує" (І. Франко. Вибір творів, Ню Йорк, 1956, ст. 370).

В таких обставинах Іван Франко уважав, що може залишити суспільно - політичну працю та присвятитися повністю літературі й науці, наскільки йому на це позволяли умови його життя. Франко залишив партії не тому, що вважав себе завеликим бути членом політичної організації. Він сказав у промові під час свого ювілею в 1898 р., що „любив іти в ряді і люблю, але такого ряду не було... І це було моє нещастя, я крутився, як вівця, і ,замість іти уже протертою дорогою, сам мусів протирати її" (І. Франко. Твори в двадцяти томах, Київ, 1956, том І, ст. 33).

Іван Франко протер дорогу для організованого партійного життя в Галичині і віддався всецілo тій праці на літературному і науковому полі, якої ніхто інший не міг виконати. Це було в 1904 р.

Та до того часу він переживав ще такий трагічний рік, як 1897-ий, і такий тріюмфальний, як 1898, коли вперше в своєму житті відчув, що його народ його шанує за ту 25-річну працю, яку йому присвятив. Про це будемо писати пізніше, бо треба згадати ще про багату драматичну творчість Івана Франка.

ВІД РЕДАКЦІЇ: З уваги на великі залеглості матеріялів, призначених до друку на цьому місці, з сьогоднішнім числом перериваємо дальший друк праці д-ра Луки Луціва „Іван Франко — борець за національну і соціяльну справедливість". Вона в цілості, на іншому місці частинно, появиться вкороткій окремою книжкою публікацією.

НА ПЕРЕЛОМІ ВІД НІЖНОЇ ЮНОСТИ ДО СУВОРОЇ МУЖНОСТИ

(До відкриття виставки рисунків і акварель Л. Гуцалюка у великій залі УВАН, Ню Йорк, 4-го грудня 1966 р.)

Ще і ще одна виставка Гуцалюка. Цим разом цей мистець невичерпної працездатности приготував на виставку 58 експонатів. Самі рами для них обійдуться йому до тисячі долярів. Ця деталь потрібна для того, щоб уявити собі бодай зовнішні виміри розмаху робітні Гуцалюка.

Молодий іще він! Народився тисяча дев'ятсот двадцять і третього р. у Львові, вчився у Едварда Козака (на конті якого стоять також перші учнівські кроки Якова Гніздовського) та в Купер Юніон (найкраща мистецька школа — чи свосрідна академія мистецтв в Ню Йорку). Закінчив цю елітарну школу з відзначенням 1954 р. Того ж року уже мав свою першу самостійну виставку а вже через два роки і першу виставку в Парижі. (Виставка відбулась 17-24 грудня 1956 р. — точно десятиліття!) Заці 10 років Гуцалюк створив 10 самостійних виставок: 3 — в Парижі, 5 — у Ню Йорку, та по одній у Мілянї і в Торонті.

Успіхи Гуцалюка нагадують каскади на прорваній греблі, що підпирає велику ріку. Ось перед нами ще неповна колекція оцінок його виставок у Паризькій фаховій мистецько - критичній пресі. Авторитети — законодавці мистецького світу переганяють один одного в щедрих похвалах Гуцалюкові. Вони сприймають його, мов якусь несподіванку, („відкриття Гуцалюка"), як завдаток — обіцянку на значне незнане майбутнє: „це, — я вірю, — маляр майбутнього". (Л'Екотідієнн, грудень 1956), „Вітаємо в українцеві, американському громадянинові декоратора, який можливо себе не знає" (Карефур, грудень 1956). „Палета з великою ніжністю і правдивою чуттєвістю. Гуцалюк компонує світ повний настроїв і чару".

Гуцалюк закохався в Парижі і завоював його, як мистецьку столицю сучасного світу. І це теж найбільше признання з Парижу, на яке може бути здатний парижанин - мистецький критик: „Гуцалюк повернувся до нас по двох роках відсутности, тим разом, щоб утвердити себе остаточно у Франції. Його перша виставка біла повна обіцянок, які він тепер сповнює. Його графічність більше переконлива і більш насичена. Його ліпіям, що трохи схиляються до Карзу, не бракує елеґантности. Його колір тепер милуєсться в сірих, але теплих сірих, що проблискують, мов перли. Його Париж — дуже поетичний. Вже незабаром стане він справжнім парижанином". Це вже найвище признання в устах парижанина — це ж мистецький Париж тепло приймає Гуцалюка в свою олімпійську родину.

Слідом за чисто мистецьким прийшов і матеріяльний успіх. Популярність Гуцалюка в Парижі так хутко й сильно зросла, що коли 1959 р. він виставив 25 своїх картин, то ще перед відкриттям виставки, один італієць, власник галерії в Берґамо, купив 23 картини і вивіз їх до Італії.

Від такого голова може закрутитись і в людини мінімого характеру. Але в Гуцалюка — ні. Зразу ж після цих перемог Гуцалюк пише в листі до д-ра Миколи Кузьмовича: „Часом людина дивна питає сама себе, чи продажа образів взагалі була дійсним успіхом, чи радше я просто малював під смак публіки?" (цитата із статті Кузьмовича в „Свободі" за 23-го липня 1959).

Просто щастя, що мистець сам поставив собі таке питання, бо рано чи пізно його поставила б перед ним критика. На своє власне питання мистець мав рацію дати і власну відповідь: „Все ж таки я думаю, що я працював, щоб задовольнити, перш усього і передусім самого себе; чи радше, не так задовольнити, як виявити те, що в мені сидить. Приходить теж питання чи не почну я працювати „серйозно", залишаючися при тому самому, що роблю досі? Думаю, що це з моїм темпераментом неможливе, бо мене завжди щось гонить до різних експериментів та шукань" (там ж). Цінна тверезість — особливо коли зважити, що мистець пробиває свій шлях самотужки без допомоги меценатів, патронів (одним з яких могла б бути українська суспільність). Згадаймо тільки матеріяльні витрати мистця на родину, на поїздки і життя в Парижі, не кажучи вже про чисто виробничі витрати (студія, першорядні галерії). В таких умовах не просто рахуватися виключно з мистецькими критеріями.

Тим з більшою приємністю можемо відзначити, що Гуцалюк не тільки в своєму думанні, а і в своїй малярській праці стоїть на важливому переломі до стану зрілої мужности. На попередньому етапі спонтанність, енергія, нетерпеливість, щирість і ліризм били радісним, грайливим джерелом, і залишилися ще й досі.. Заходити до його помешкання, це неначе відвідувати сад весною. Кожного разу побачиш, що зацвіло якесь нове дерево, новий кущ, нова квітка. Важливо тепер не загубити цього весняного духу. Гоголь писав: „Виходячи із юности в сувору мужність, не забудьте забрати із собою все юнацьке ніжне, чутливе, і світле — не залишайте бо того опісля!"

Так чи інакше, але перехід в сувору мужність неминучий. Що це значить для Гуцалюка? Може, до мистецтва, як краси і гри в нього має додатись мистецтво, як сила? Був би це, для нього перехід логічно випливаючий із його можливостей, і підготований його юнацькими досягненнями. Про це свідчать і чужоземні критики: „Цілість (молодої творчости Гуцалюка), — пише один паризький критик, — стверджує силу і бадьорість". (Л'Інформасіон Артістік). Інші критики відзначають, що він у своїм малярстві „конструктор", що інші — бачать „архітектуральність" у його картинах. А це вже риси доконечні для мистецтва, що асимілює драматизм своєї епохи.

Двадцяте століття останеться в пам'яті поколінь, як одна з найтрагічніших епох в історії людства. Вітчизна нашого мистця є майже у фокусі цієї сучасної трагедії (Гуцалюк особисто спив із цієї чаші). Його творчість можна розглядати, як антитетичну реакцію на трагічність його країни й епохи. Можна по різному реагувати в мистецтві на життєву драму: або шляхом антитези — дотепеприйшний Гуцалюк, або ж шляхом прямого перенесення її на полотно — Соловій. Коли б був тільки цей вибір, то легше прийняти Гуцалюка. Але з тим побажанням, щоб він увів Соловія у підтекст своїх творів.

Останнім часом на вулиці Гуцалюка і українського мистецтва ще раз зійшло сонце. Масмо на увазі те, що провідний французький журнал, „Л'аматур д'арт" присвятив Гуцалюкові одно з своїх останніх чисел. На обкладинці його — чудесна кольорова репродукція однієї з новіших і кращих картин Гуцалюка. А в середині надруковано один з глибших відгуків на його творчість, П'єра Імбурґа. Наводимо з неї деякі думки.

„Вагато написано про Гуцалюка різними мовами. Це привілегія всеприсутного таланту і щедрої природи мистця, і заохочує аналізу його.

Народжений в Україні, багатій мистцями (досить згадати Архипенка, Хмелюка і Грищенка) про яку Вольтер казав, що вона „завжди прагнула волі" і в якій „сама радість с трохи сумна".

Але немає жадного суму у творчості Гуцалюка. Навпаки, його твори освітлені внутрішньою радістю, майже щирою наївністю. Гармонійна фантазія і вдвага свого Гуцалюка підтверджує дух, що переважає на його полотнах. Завдяки цьому внутрішньому духові, який панує і веде його творчість, дискретно але сильно, його конфронтує єдність і вартість виразу".

Стежачи за творчим шляхом таких українських мистців закордоном, що їх згадує П'єр Імбурґ, можна ствердити, що в образотворчому мистецтві Україна вийшла в передній ряд серед передових націй світу. Так, але покищо ця мистецька Україна існує на дев'яносто процентів на вигнанні. Та цей кричущий парадокс (ціла нація на вигнанні!) не може тривати вічно. Він волає на весь світ за припинення такого ганебного стану країни. Тим більше прикро, що такі наші мистці, як Грищенко, Гуцалюк, Гніздовський здобули в українському мистецтву місце в першим ряді без відповідної допомоги еміґрації; що вони мусять творити для заробітку і поневолі рівнятися на смак глядача, ідучи на компроміс у творчих шуканнях. Тоді, як творці великих мистецьких епох, мали матеріяльну підтримку, не тільки від меценатів а й керівників держав. Господи! Ну коли ж, нарешті, наша еміґрація створить фонд для мистецьких премій, коштом якого можна було б купити (за справді значну меценатську суму) кращу картину чи скульптуру року?

Виставка рисунків і акварель Гуцалюка важлива тим, що вони є істотні і для олійного малярства.

Лавріненко

Окружна Рада і 83-ий Відділ Союзу Українок Америки в Ню Йорку

почувається до милого обов'язку отсею дорогою висловити щиру подяку Вельмишановним

Прелеґентам:

пані Ользі КУЗЬМОВИЧ

д-рові Володимирові ЛЕНЦЕВІ і

д-рові Теодозієві САМОТУЛЦІ

за Їхню ласкаву, безкорисну участь з доповідями на Виховному Семінарі, що відбувся в днях 23-го жовтня та 6-го листопада 1966 р. в Ню Йорку.

УВАГА! УВАГА!

Відділи Окружного Комітету УНСоюзу Округи Скрентон

Отсим подаємо до відома, що

в неділю, 11-го грудня 1966 р.

о год. 2-ій по полудні

в приміщенню Української Централі при 440 Вайомінг вул. в Скрентоні

відбудуться

СПЕЦІЯЛЬНІ ЗБОРИ

В СПРАВІ ЗЛУКИ МАЛИХ ВІДДІЛІВ та вручення пам'яткових годинників для найстарших піонерів УНСоюзу.

В зборах повинні обов'язково взяти участь всі Відділові Урядники та члени слідуючих Відділів:

123, 144, 159, 162, 185, 187, 193, 208, 229, 280, 311, 403, 405, 406, 409, 411.

У зборах візьме участь

СТЕПАН ГАВРИШ

головний радний та обл. організатор УНСоюзу

ЗА УПРАВУ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ:

Михайло Борик, голова — Микола Мартинюк, касир — Іван Голик, секретар

КЛЮБ КРУГЛОГО СТОЛА в НЮ ЙОРКУ

влаштовує черговий ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР у п'ятницю, 9-го грудня 1966 р., в год. 7:30 вечора в залі Freedomhouse, 20 West 49th Street, N.Y.C. Доповідь на тему: „Між лівим а правим екстремізмом" виголосить д-р Роман Борковський. Члени можуть запрошувати Гостей.

УПРАВА

Нюарк, Н. Дж.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ПРАПОРА СТАНИЦІ ДИВІЗІЙНИКІВ

Незабутній день 9-го жовтня 1966 р. — небуденна подія в громаді Нюарку, це один світлий день, записаний в альбом дивізійника, це — посвячення Станичного Прапора.

Радувалася природа, радувався вояк-дивізійник, радувалася ціла громада, що має нагоду бути наочним свідком історичної події, — благословення Прапора.

У вишикованій на військовий лад лаві, — сотня дивізійників. Довкруги море людських голов, що з запертим віддихом та зі сльозами радости приглядалися цій небуденній події.

Падає команда „Струнко"!

Голова Станиці майор Іван Тарнавський звітує Генералові ген. штабу Павлові Шандрукові, який стоїть з асистою сотн. Володимиром Яворським та пор. Романом Кочержуком.

Вояки — дивізійники в темних уранених, удекорованих дивізійними відзнаками, малиновоі краски кравватках та ветеранських шапках із тризубом у поставі до звіту, — роблять сильне враження.

І мимоволі насуваються питання, колиж то милосерний Господь у своїй доброті перемінить наші бажання на дійсність? Присмно, а заразом і моторошно, дивитися на реальний образ дивізійника. Сьогодні оглядаємо та любуємося хороброю поставою тих, що недавно з надією та вірою у краще завтра свого Краю, зірвалися до лету.

Ще хвилина військової церемонії і прапороносці панове Грабарчук, Голинський та Тимкевич гордо вступають з прапором до церкви, в якій довершено акту посвячення. За ними у слід ген. полк. Павло Шандрук та полк. Михайло Ліщинський. Прапороносці задержуються з прапором на переді, перед святилищем, у середині наві церкви. Почет старшин Краєвої Управи та місцевої Станиці на чолі з ген. Павлом Шандруком займають передні місця в лавках. За ними вояцькою ходою вмашеровують старшини, підстаршини та бійці дивізійники, що уставляють. ся у середній наві церкви. Громадянство, вірні обох віровизнань, займають всі місця в церкві.

Починається Божественна Літургія в намірені українського народу. Служить її парох церкви Впр. о. Дм. Лаптута ЧНІ. Частини Літургії співас чоловічий хор під проводом диригента п. М. Добоша. Членами хору є і дивізійники. Після Літургії до прапора підходить духовенство обох віровизнань.

Батьки дивізійників Всеч. отці Юліян Кочержук, Йосиф Рейнарович, Михайло Кравчук, митрат Яків Костецький з УАП-Церкви, парох о. Дмитро Лаптута ЧНІ та о. Микола Харищак парох УАПЦеркви при вул. 19-тій в Нюарку.

Акту посвячення прапора доконали вище згадані священики при великій скількості вірних. Між іншим були хлопці-молодці, що свій геройський воєнний подвиг завершили стягом-знаменем, з яким і за який змагалися за волю Батьківщини - України.

Торжества в церкві завершено піснею - молитвою „Боже, вислухай благання", яку відспівав хор та всі прявні.

Безпосередньо, після церемоній у церкві, о год. 2-ій по пол. дивізійники з родинами, запрошені гості, представники організацій та куми зійшлися в Українському Народному Домі при Проспект вул., в Ірвінгтоні. Там відбувся бенкет-перекуска та друга частина благословення — вже чисто військового характеру, надання грамот та відзначень родинам тих, які згинули за волю, або пропали без вісти.

„Я радію великим досягненням нашої станиці, який сьогодні, при такому великому здвизі народа, поблагословлено її прапор та віддано його до вжитку", — так вітав п. майор Іван Тарнавський чисельно зібраних в українському домі. „Сьогодні в нас і друга справа, не меншої ваги, — а це удекорування медалею „Броди" родин упавших наших друзів". Між родинами, що їм особисто вручив медалі генерал Шандрук в асисті майора Івана Тарнавського були: Всеч. о. митрат Яків Костецький, син якого загинув смертю невмирущого в Рімінї, пані Восвідка — дружина відомого лікаря Ярослава Восвідки, Зіновія Питляра, Юркевича та інших.

Майор І. Тарнавський до слова попросив полк. Михайла Ліщинського, який проаналізував відносини на наших землях та насвітлив факт, який наказав українському воякові голоситися до Дивізії, до боротьби проти відвічного ворога нашого краю, кровожадної загарбницької Москви. Промовець ствердив геройство дивізійників аж до самовідречення. Змагання українського вояка - дивізійника були подивугідні. Полк. Ліщинський завзивав гідно нести стяг-знамено, що його посвячено, та донести його, коли прийде слушна година, на рідні землі, або передати поколінню, що буде гідне зберігати його в будучині. Промова залишила сильне враження уприявних.

Крім членів і управи нашої місцевої Станиці, взяли участь у святкуваннях також голова Краєвої Управи п. сот. Василь Заброцький і п. Володимир Гриньох від „Вістей Комбатанта" а також станиці з Гартфорду, Лігайтону, Ню Бронсвику, Ню Йорку, Філядельфії, та голова Братства Бродиів д-р Роман Дражньовський і члени Управи.

Ролю тостмайстра виконував дуже добре п. Дам'ян Ліщинський.

Належить ствердити, що левину частину праці в підготові, під кожним оглядом вдалого та гарного свята вложили панове майор Іван Тарнавський та Осип Рейнарович, — секретар Станиці. Про перекуску подбали пані, дружини дивізійників, під проводом пані Ірени Сигалів.

Це свято проходило в родинній атмосфері. Протягнулося воно довго увечері.

Дорога вояцька і широка і безмежна. Кров'ю, хрестами та могилами значить свої сліди та білим тілом мостить шлях до щастя новим поколінням. „Мерехтить в очах безконечний шлях, гине, гине в сірій мряці слід по журавлях"...

До оповідань дивізійників прислуховувався, не військовик, а таки цивіліст, — як автор цих рядків.

Михайло Добош.

Вінніпеґ, Канада

ВІДЗНАЧЕННЯ РІЧНИЦІ ЗАСНУВАННЯ УАН і УВАН

Для відзначення річниці заснування Української Академії Наук у Києві в 1918 р. й Української Вільної Академії Наук — УВАН у вільному світі в 1945 р. відбулася в неділю 13-го листопада в приміщенні УНДому Ювілейна Сесія УВАН у Канаді в приявності публіки, зацікавленої справами української науки. Сесію відкрив, вітаючи приявних та даючи короткий звіт про діяльність УВАН у поточному році, президент УВАН у Канаді проф. Яр. Рудницький. Згідно з традицією відзначено на сесії окремими грамотами признання за культурну працю інж. В. Топольницького — піонера в ділянці української кооперації в Канаді та панство П. й І. Гайовських — піонерів учительської праці з нагоди золотого ювілею Рідної Школи в УНДомі в Вінніпеґу. В імені відзначених дякував УВАН інж. В. Топольницький.

Другу частину Сесії виповнив речевий виклад проф. д-ра П. А. Кондри з Манітобського університету про „наукове життя в сучасній Україні" на основі двох поїздок в Україну в роках 1964 та 1966. Проф. Кондра подав особисті спостереження зі стану науки в підсовєтській Україні, зробив порівняння з наукою на заході та окремо спинився на Міжнародному Конгресі птахівництва в Києві, в якому він брав участь як представник Канади. Наприкінці прелеґент висвітлив декілька цікавих світлин із Києва, Львова, Чернівців та ін. Дискусією після доповіді проводив д-р М. І. Мандрика, він же дякував доповідачеві за виклад.

Я. Р.

Читайте українські книжки і газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого Вуйка

бл. п. **ОЛЕКСАНДРА ГЛАДИШОВСЬКОГО**

жертвують 25.00 дол. на Український Вільний Університет в Мюнхені

НЕОНІЛЯ і ВОЛОДИМИР ПЕЛЕХ

В ДЕСЯТУ, БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. ВАСИЛЯ ШМАТИ

нашого Найдорожчого Мужа, Батька й Брата в НЕДІЛЮ, 18-го ГРУДНЯ 1966 р.

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в год. 9:15 ранку

в Українській Католицькій Церкві в Ню Гейвені, Конн., при Джордж вул.

Покійний народився 26-го серпня 1889 р. в селі Кривеньке, Галичина. Після закінчення гімназії й учительського семінара в Тернополі, вчителював у Поморянах. У Першій світовій війні воював як старшина австрійської армії, а після розпаду Австрії став у ряди Української Галицької Армії та брав участь у Визвольних Змаганнях як командант скорострільної сотні. Перебув цілу кампанію, тиф і полон в Тухолі. Після війни працював у Кооперативах як організатор українських кооператив. Відтак Центро-Союз у Львові наіменував його у Поморянах директором Окружного Союзу в Чорткові. Завдяки Його щирій і відданій праці дуже гарно розвивалися очолювані Ним установи: Союз Кооператив у Заліщиках, Копичинцях і в Чорткові. Його усильними заходами збудовано в Чорткові величавий будинок для тамошньої гімназії „Рідної Школи". З родинних ощадностей було куплено Ним і Його братом Андрієм будинок за 5.000 польських золотих і віддано на власність народньої „Рідної Школи" в Чорткові, яка тоді знаходилась в стані неминучої ліквідації.

Після Другої світової війни Покійний опинився на еміграції в Ню Гейвені, Конн., і тут брав живу участь майже в усіх наших громадських установах, а над усе дорожив „Рідною Школою". Він був її основником і членом Управи. За свою щиру працю та заслуги Покійний був іменований Загальними Зборами в 1956 році Почесним Головою Т-ва „Українська Рідна Школа" в Ню Гейвені. Покійний працював для неї, нею журився і радів до останнього дня свого життя.

СОФІЯ — дружина

БОГДАН — син і Рідня

ВОЛОДИМИР — брат на Рідних Землях.

Праця
• HELP WANTED MALE •

ASSISTANT MAINTENANCE MAN
For parish located in Suburban Essex County. Steady position.
ALSO
Part time man to do clean up work every Saturday evening.
Phone 761-5933
Between 5 and 6 P.M.

AUTO BODY SHOP HELPERS
Амбітні та охочі навчитися. Мусять мати свої власні малі знаряддя. Досвід неконечний. Досконала нагода. Телеф. цілий тиждень до:
Walter Donaldson V. W., Inc.
430 Plainview Rd., Hicksville, N.Y. (516) WE 8-3333
Ask for Mr. D. Skog.

MACHINISTS
Experienced operators and advanced trainees.
Turret Lathe Operator
Milling Machine Operator
Engine Lathe Operator
Drill Press Operator
General Shop Worker
Excellent opportunity with a leading manufacturer of medical laboratory equipment.
Good working conditions
Opportunities for advancement
Competitive salaries
Excellent fringe benefits
Stable employment
Expanding operations
Plants in Norwalk and Newtown
Non-defense industry
Serves growing medical research market
IVAN SORVALL INC.
Pearl Street Norwalk, Conn.
1 Block South of Merritt Pkwy
Off Route 7 847-2491
An equal opportunity employer

— FIELD — SERVICE MEN
A Leader in Business Equipment Industry offers o TOP CAREER OPPTY. in the service division.
If you are a HS Grad. Over 21, draft exempt, with Electric. Mech'l background or equivalent schooling. we'll offer you:
INCENTIVE BONUS
SICK & VACATION PAY
MAJOR MEDICAL
PERIODIC SALARY RAISES
EXPENSES (CAR PREFERRED)
Call for Confidential Interview:
APECO
Mr. Occhino
(212) EX 2-6666 Ext. 219

IRON WORKERS
Experienced men on forging & welding ornamental Iron Work. Good pay, steady, nice working conditions. Easy Transit.
12 Spring St. CA 6-1989, N.Y.

Праця
• HELP WANTED MALE •

MACHINISTS
Evening & Saturday Interviews
GEMCOR
Personnel Office will be open Wed. nights until 6:30 & Saturdays
GEMCOR
America's foremost designer and manufacturer of riveting systems for the aircraft industry.
All Around Machinists. Lathe Hands, Mill Hands, Shaper Hands and Precision Grinders needed for first and second shift work.
Good pay, fully paid benefits, non-defense work, long range programs.
Applicants must be able to do own set-up and have own tools.
GENERAL ELECTRO MECHANICAL CORP.
785 Hertel at Elmwood
Buffalo, N.Y. 716 876-9685

MACHINIST
Who are working, if you want to make a change now is the opportunity. You are looking for, we need experienced men & are willing to pay the highest salaries, steady work in friendly Co., call to-day for confidential interview.
Port Realty & Warehousing Corp.
72 Roonoke Ave., Newark, N.J.
201 622-5667

Tool & Diemakers
1st & 2nd shift & Die Repair Men + (1). Exp. Tool Room Lathe Hands. For precison torning. Top wages, Overtime. All Company benefits.
NATIONAL MFG. CO. INC.
12 River Road
Chatham, N.J.
Call 201 635-8846

PERMANENT POSITIONS AVAILABLE IN
DALLAS, TEXAS
FORGING PLANT
FOREMAN
DIE SINKERS
DROP HAMMER OPERATORS
Write
L. T. INDUSTRIES
INCORPORATED
P.O. BOX 6327
DALLAS, TEXAS, 75222
or call collect
214 — BR. 2-2531
Mr. D. RITTER
or
Mr. C. GIBBS

Праця
• HELP WANTED MALE •

SERVICE MAN
Excellent opportunity. To adjust — Maintain, Commercial Gas — Cooking Equippment, Water Heaters Etc. Experienced preferred of qualified beginner. Good salary & expenses. National Company. Permanent job. Many benefits. Nice working conditions.
Call — 677-3989.

Потрібно досвідченого
SHEET METAL WORKER
Постійна праця, приємні умовини. Всі добрі бенефіти, праця, де живете.
Tee Welding & Expermental Co. — Division Street
South Hackensack, N.J.
Call 201 342-5867

ДО ЧИЩЕННЯ ВІКОН
Досвід, приватна праця. Добрий дохід. Можливість досконалої нагоди для відповідних мужчин.
ALBERTS
1020 Lexington Ave., N.Y.C.

MACHINIST
If you have had several years experience on the set up and operation of 1 or more machine tools, can use Micrometers and various other gauges, and would like to work close to home, why not investigate the strong need for your skill in a rapidly growing Corporation.
Our expanding operation requires several qualified machinists at excellent starting rates. We offer an outstanding benefit program and a fine record of continuous employment. Stop in, phone, write.
The Parker — Hannifin Corp.
15 Depew Ave., Lyons, N.Y.
Phone 946-4891

Wanted 1st Class Skilled
TURRET LATHE OPERATORS
2nd shift, Job Shop. Experience. Must be able to set up work from Blue Prints & close tolerances. Many fringe benefits & pension Plan. Old established machine shop.
WILLARD MACHINE CORP.
73 Forest Buffalo, N.Y.
716 885-1630

DRAFTSMEN
Free Hand Ink Lettering.
Civil Engineering Plans.
Call
Mr. O'Connel 516 WE 8-0600
Lockwood, Kessler, & Bartlett Inc.
1 Aerial Way, Syosset, L.I.

Foreman
Shift work, mechanical aptitude, able to supervise people. Textile exp helpful but not necessary. Northeast plant location.
CROWN PRODUCTS
2121 Wheatsheaf Lane
Philadelphia, Pa. PI 4-4452

Jersey City, N.J.
МЕХАНІК
Постійна праця у нового ділера вантажних авт. Висока платня, бенефіти, приємні умовини праці.
Phone (201) 659-6781

MACHINISTS
Drill Press. Bench. Brudgeport Milling Machine operators. Commercial work. Non defence. We also will accept trainees. Excellent opportunity. Good pay. Steady.
Precisian Machine Chops Inc.
85 Channel Drive
Port Washington, L.I.
(516) 883-6810

ВИСИЛКОВИЙ ВІДДІЛ
Видавець в горішньому повіті Берген. Мусить вміти плавно читати й писати по-англійськи. Постійна праця в цілому році. Не конечний досвід. Ми навчимо вас. Кілька місць для легкої висилкової праці, відбирати замовлення —
СЛУЖБОВИКИ В АРХІВІ ПАКУВАЛЬНИКИ
і т. і.
Добра початкова платня з шансами для підвишки плюс ліберальні користі.
40 годин тижневої праці, 8:00 ранку до 4:30 по пол. Дзвоніть, щоб мати розмову між 10 перед пол. до 3:30 по пол.
Питайте за п. КОНТРІНО
ТЕЛ.: 201 768-7200

Праця
• HELP WANTED MALE •

AUTOMATIC TRANSMISSION MEN
Rebuilders 1st Class
Installers 1st Class
Advancement to $20,000 annually with management ability. Largest national organization. Time & half over 40 hours. Paid holidays & vacations. Excellent working condition, good opportunity for right men. Apply —
AAMCO Nutley, N.J.
Call 201 661-3030
Mr. Moscani

Millwright Mechanic
Expd. Ability to read blueprints. 3rd shift. NE Plant location.
CROWN PRODUCTS
2121 Wheatsheaf Lane
Philadelphia, Pa. PI 4-4452

МЕХАНІК
Досвід до праці при архітектурних металях, добра праця, постійна, приємні умовини, бенефіти.
Тел.: 635-3198
Вдень або вночі – кожночасно

Праця
HELP WANTED FEMALE

ГОСПОДИНЯ
до подружжя професіоналів.
Досвід. Спання на місці. 5½ днів. 4 дітей. Вимагається рекомендацій. Побажана жінка в зрілому віці. Приємна атмосфера. Добра нагода. Мусить говорити по-англійськи.
516 SU 1-1702

БЮРОВА ПОМІЧ
до В-ва в Берґен повіті, Н. Дж. Мусить вміти плавно читати й писати по-англійськи. Постійна праця в цілому році.
СЛУЖБОВИКИ ДО АРХІВІВ
(„Файловання")
ДРУКАРЩИКИ -ЦІ
(35 слів на хвилину)
Вистрі динамічні робітники на писальних машинах
ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛУЖБИ
для клієнтів.
35 годин тижнево. Ліберальні користі плюс шанси підвишки. Дзвоніть, за домовленням між 10 перед пол. до 3:30 по пол.
Питайте за п. КОНТРІНО
ТЕЛ.: 201 768-7200

МЕДСЕСТРИ
Праця, де живете, реєстровані мед-сестри до праці на повний час або кілька годин.
Brookwood Convalescent Home
30 Legregmi St.
Saddle Brook, N.J.
Call 201 843-8411

Потрібно досвідчених
ОПЕРЕЙТОРОК до ШИТТЯ
шляфроків, суконок, мусить робити цілість одягу. Постійна праця, приємні умовини праці, юнійна фабрика, добра платня. Телеф. цілий тиждень:
Mimi Deb Dress Co.
(Above Towers) 2 Wilson Place
Mount Vernon, N.Y.
Mt. Vernon 914 668-9581

Праця
MALE & FEMALE

До праці
В САЛЬОНІ КРАСИ
в Ню Йорку
ЖІНКА З ДОСВІДОМ
також **МУЖЧИНА** до чищення сальону. Зацікавлені прошу голоситись:
TE 8-0540

ФАБРИЧНІ РОБІТНИКИ
до малої фабр. праці. Добра платня, постійна праця, приємні умовини праці та багато овертаймів. Телефонувати цілий тиждень
516 234-1100

MEN & FEMALE
HANDICAPPED PERSONS
Inteligent & aggressive. For positions with excellent future. Full & part time. Some openings for handicapped persons restricted to their homes. Must speak & write in English.
Call
(914) 423-3380 or
423-3384

● **24-річний Халід Бакдаш** — це той арабський комуніст, який втік був до Москви після приходу до влади в Сирії антикомуністичного уряду, а в квітні цього року вернувся до Сирії назад — після скінчення в Москві відповідних курсів, як фахово вести підривно-терористичну роботу. Бакдаш створив у Дамаску централю для цілої своєї теористичної організації, ціллю якої є спровокувати арабсько-ізраїльську війну та знищити „буржуазно-реакційні" режими в арабських країнах — в першу чергу в Йорданії і Савді Арабії.

● **Маршал Георгій Жуков**, який попав в неласку за Хрущова, дістав в минулому тижні орден Леніна з нагоди його 70-ліття. Георгій Жуков був командантом совєтських армій під Москвою і на західньому фронті, а від 1955 - 1957 військовим міністром. Зникнувши на довший час з овиду, він стояв знову на трибуні 1-го травня ц. р. у Москві і тепер друкує свої спогади з другої світової війни.

Праця
HELP WANTED FEMALE

TYPIST-CLERK
LAW OFFICE, DOWNTOWN NEW YORK
Knowledge of Ukrainian language.
AL 4-2260

REG. — NURSES, LPN's and OR Scrub. Tech. wanted immediately for small general hospital located in the upper Florida Keys. Applicants must be licensed or eligible for licensure in Florida — Top salary, good fringe benefits. Don't spend another winter in the cold North — Enjoy swimming, fishing and boating with us. Contact Helen Leavitt, R. N., Director of Nurses and Hospital Coordinator c-o Keys Community Hospital, R.R. 1, Box 27-E. Islamorada, Florida 33036

Business Opportunity

SERVICE STATION
Qualified service station manager and/or attendant
Nassau County. Must have transportation.
Sinclair Refining Co.
Mr. Vancil (516) PI 1-5800

TAVERN
$2,000 weekly; property and parking. Springfield area; $25,000 needed. $3,000 weekly; property and parking; others from $1,100 weekly.
Tokarz Real Estate Agency
757-9770 Rt. 22, Dunellen, N.J.

OWN YOUR OWN WELSH FARM DAIRY ROUTE
Compact dairy route offering a secure future with substantial earnings to be run as your own business; H.H. grad., married; a good credit record. Welsh Farms will train and help finance your business. Call 228-0040 or write **Welsh Farms, Long Valley, N.J.**

• РІЗНЕ •

ПЕРЕКОНАЙТЕСЬ САМІ І ЗАЖИЙТЕ ЩЕ СЬОГОДНІ
ЗІЛЛЯ
під назвою
J. MILLER'S PURE HERB COMPOUND # 6,
а вже завтра почуєтесь ліпше.
Терплячі, симптоми як кваси жолудка, запір, нестравність, гази, відбивання, завороти голови, біль у крижах і інші недомагання **НЕ ЧЕКАЙТЕ, а спробуйте ЗАРАЗ!**
Зілля це не вариться, ані не запарюється, а вживається його в природнім виді так, як є у пачці. Тим то воно таке помічне й корисне.
Зілля це повинно находитися у кожній хаті, як перша поміч.
Ціна одної пачки $10.00, а якщо хочете для свого приятеля, тоді дві пачки тільки — $15.00.
Якщо Ви незадоволені протягом 24-48 годин, зверніть пачку, а гроші будуть Вам сейчас повернені.
Пишіть зараз, долучуючи чек або моні ордер на адресу:
THE MILLER CO., INC.
Dpt. 41
790 Broad Street, Newark, N.J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 9-го ГРУДНЯ, 1966 р.:

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Річні Загальні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 155, о год. 7:00 веч в приміщенні УНДому. На порядку нарад звіти, вибір нової Управи та пляни святкування 60-ліття Відділу і Т-ва, тому просимо всіх членів прибути на Збори. — Микола Степась, предсідник; Михайло Фединишин, секретар.

СУБОТА, 10-го ГРУДНЯ 1966 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Дарахівщина, 275 Відд., о год. 7-ій веч. в церковній залі при Грін і Сассекс вул. Проситься членів прийти на збори, довгуючих проситься вирівняти свої залеглості. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні збори Т-ва „Мир", Відд. 324, в часі і в місці, як звичайно. Просимо прибути і вирівняти залеглі вкладки по кінець року. — І Струк, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ГРУДНЯ 1966 р.

НЮАРК, Н. Дж. — Річні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, 133 Відд., о год. 12-ій дня в приміщеннях бюра п-ні А. Дубас під ч. 771 Сенфорд Евню. На порядку: Вибір Управи і плян праці на 1967 рік. Вкладки можна вплачувати від 9 год. ранку до 12-ої дня. — А Дубас, секр.

ТОЛІДО, Огайо. — Річні Загальні Збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 167, о год. 2-ій по пол. в залі св. Михаїла, 2824 Леґрендж вул. Всіх членів Відділу запрошуємо взяти участь у Зборах і вибрати нову Управу на 1967 рік. — В. Унесько, предс.; Ів. Вельґан, секр.-кас.

РОЧЕСТЕР, Н.Й. — Річні Загальні Збори Сестрицтва Пр. Богородиці, Відд. 36, о год. 2-ій по пол. в Укр. Американськім Клюбі при 292 Гудсон Евню. На порядку нарад вибір нової Управи на 1967 рік. Неприявні на зборах Членкині платитимуть 2.00 дол. гривні. Довгуючих просимо вирівняти свої довги. — Марія Філяс, предс.; Катерина Ярославська, кас.; Софія Гунька, секр.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

Посмертні згадки

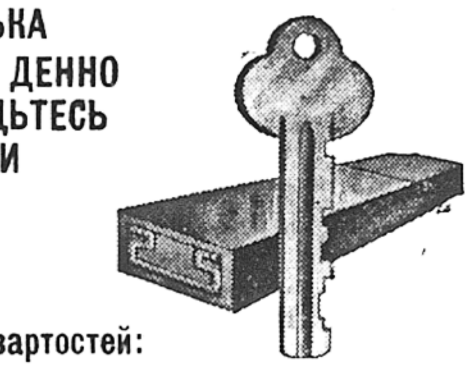
НИКОЛАЙ ЛЕСЬКІВ, довголітній член 20 Відділу УНС в Олен, Н.Й., а відтак член 21 Відділу Запорозька Січ у Джансон Ситі, Н.Й., а замешкалий в Ендикат, Н.Й., — помер на 79-му році життя дня 11-го серпня 1966 року. Покійний походив із села Серники Долішні, пов. Рогатин, Україна. Залишив у смутку дружину Катерину, синів Івана і Юрія, дочок Марту і Юлію, сетру Катерину Мельник в Олен, Н.Й., та брата Василя в Україні. Похорон відбувся дня 13-го серпня 1966 р.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

ОЛЕНА ЄДНАКА, членка 14-го Відділу УНС, Т-ва Чорноморська Січ в Нюарку, Н. Дж., померла 13-го вересня 1966 року по довгій недузі. Покійна походила з м. Яворова, пов. Яворів, Західня Україна. Залишила у смутку дочок Ірину Дзедзик, Любу Єднака, і зятів — проф. Андрія Дзедзик і д-ра Михайла Гоя, внуків і родину в Україні. Похорон відбувся 17-го вересня 1966 р. з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Gate of Heaven у Whippany, N.J.
Вічна Їй Пам'ять!
М. П. Отрок, секр.

лий час був членом Контрольної Комісії, а відтак членом Комісії Хворих. Покійний був учасником Визвольних Змагань, і в рядах Українських Січових Стрільців в ранзі поручника боровся з відвічними ворогами України. Похорон відбувся дня 10-го жовтня 1966 р. з церкви Успення Пречистої Діви Марії, на цвинтар Saint Mary's, при участі родини та численних приятелів. Прощальні промови над домовиною виголосили: о. В. Возняк, М. Воробець, П. Вацишин та інж. І. Богач.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

СОФІЯ КАЧМАРЕК, членка Т-ва „Згода", 358 Відд УНС у Клівленді, померла дня 25 жовтня 1966 р. Похорон відбувся у суботу, 29 жовтня ц.р. з церкви св. Йосафата на цвинтар св. Петра і Павла. Покійна залишила в смутку чоловіка Волтера, сина Вілліяма Френка, дочку Керол Джін, маму Анастасію і батька Івана Кухту та сестер Анну, Ольгу і Мерілен.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

ЗА КІЛЬКА ЦЕНТІВ ДЕННО ПОЗБУДЬТЕСЬ ЗАГРОЗИ

для
ваших вартостей:
від пожежі
вломників
затрати внаслідку переставлення в інше місце

Ключем до більшого вашого спокою духа є ключ до депозитового сейфу всередині нашого міцного підвалу. Приходьте й візьміть його собі!

HUDSON COUNTY NATIONAL BANK
JERSEY CITY
BAYONNE WEEHAWKEN
HOBOKEN GUTTENBERG
UNION CITY NORTH BERGEN
Депозити забезпечені до висоти 15,000 дол.
Державною Корпорацією Депозитового Забезпечення.

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550. New York City
КАРПАТСЬКІ ГРИВИ (гурт — деталь), найкраще замовляти через Арку.

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430 — висилає —
НАДАЛІ ПАЧКИ З ОДЯГОМ і дуже добрі ХАРЧЕВІ. Від 15 жовтня до 15-го грудня спеціяльна знижка на авта:

Волга ГАЗ 21 R, ціна	$2,365.19
Волга ГАЗ 21 US	$2,553,70
Москвич — 408 E	$1,954.38
Москвич — 408	$1,759.39
Запорожець	$ 957.60

Урядові год.: від 8:30-7 веч., суб. до 6 веч., в нед. 10-3 п. п.

ПОЩО ТРАТИТИ ЧАС НА ПИСАННЯ АДРЕС?

Печатки
в різних йомах з емблемами друкованими і писаними буквами (скриптом)
— виробляє —
ROMAN IWANYCKYJ
2883 Wilkinson Avenue
Bronx, N.Y. 10461
ПЕЧАТКИ: 3 лінії до 2 ін. довга, з персилкою **$3.00.**

До винайму

Stratford Ave. Bronx, N.Y.
(1 blk Soundview Ave. Pelham Bay Subway Station)
3 МОДЕРНІ, ЧУДОВІ
неумебльовані кімн., на 3-му поверсі. $72.00. Телеф. цілий тиждень — без оплати.
Klaron-Scote Realty
623 East Tremont Ave
CY 9-0808

ДОБРЕ ЧИТАТИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
СОЙКА-ШТУКАРКА
РОМАНА ЗАВАДОВИЧА
Ціна — 1 долар

Funeral Directors

Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор
Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely
AIR CONDITIONED
Займається Похоронами в стейті NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 Grand Street
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N.J.
Tel.: HEnderson 4-5131

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ**
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку **ДАРОМ.**
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

Перед появою 2-го тому І.У.К. забезпечіться 1-им томом бо його пізніше може забракнути. Мусимо також знати скільки друкувати 2-го тому.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
(ДРУГЕ ВИДАННЯ, ДОПОВНЕНЕ ДО 1964 Р.)

Вже вийшла з друку (перший том)
(Цілість має два томи)
Видання І.У.К. люксусове, на найкращому папері, тверда обкладинка, оправлена в імітацію шкіри, з золотодруком та целюлозною охоронною обгорткою, так, як належить українській книзі.
Перший том має розділи: Мітологію, Побут і Письменство. Разом 480 сторінок і 322 ілюстрації. Ціна першого тому $12.00

Так виглядає І.У.К. в зменшенню. Дійсна величина 10 x 7½ x 1½ цалів.
Замовлення висилати до
КЛЮБУ ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ:
UKRAINIAN BOOK CLUB
L. TYKTOR, Publisher
P.O. Box 3597, B. Winnipeg 4, Man. Canada

(Відтяти, виповнити і вислати)

ДО КЛЮБУ ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ: Замовляю Історію Української Культури (перший том) в ціні $12.00. Належність пересилаю чеком, моніордером, готівкою в листі. (Коли готівкою то в реджістрованім листі). Книгу прошу вислати на адресу:

І.У.К. продають також усі українські книгарні.

УВАГА! УВАГА!
Цього року збільшуємо подарунки українськими книжками на Уродини, Іменини, Вінчання, Св. Миколая, Різдво, Новий Рік та інші нагоди.
Придбайте також для себе люксусове видання
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
або подаруйте таку цінну книгу своїм дітям, внукам, приятелям або Рідній Школі. Ідім слідами інших культурних народів, англійців, німців, французів і ін. Хай здійсниться клич: У кожну українську хату вартісна книга: Історія Української Культури.
На бажання замовця можемо докле́їти до І.У.К. картотку з золотою печаткою для Вашого напису для кого даруєте книгу.
Читайте оголошення про Історію Української Культури.

• Apt. Houses — Brooklyn •

GREENPOINT
НА ПРОДАЖ
ЦІЛИЙ ФРОНТ БЛЬОКУ
Найбільший апартаментовий дім в спокійній околиці українського і польського поселення. Рент $75.000. Будинок заробляє річно $30,000 після всіх видатків. Мортгедж має ще 17 років. Треба $75.000 готівки на це доконання фінансування.
Голоситися головно тільки зацікавлені, за домовленням телефонуючи:
EV 9-4620 or EV 9-4460

ТАРЗАН, ч. 5728. Торрес люто глузує!

— Тепер цей тигр мусить їсти, — продовжував Хуан. Раз на ніч сходить до села Зунка . . ,

— Індіяни жахаються. . . І коли вони бувають наполохані, я можу здійснювати свої пляни!

Торрес глузував. — І ви не зможете в цю справу вмішатися, сеньйоре, бо я вирішив, щоб ви зустрілися з цією захоплюючою твариною . . . але без зброї!